

Terörizmle Mücadelede Yöntem ve Teknikler

Terörizmle Mücadelede Yöntem ve Teknikler[1]

Terörizm kavramına ilişkin genel kabul görmüş bir tanımlamanın bulunmaması terörizmle mücadele kavramı için de geçerli hale gelmiş, bugüne dek ortak bir tanım üretilememiştir. Esasen terörizmin politik özellikleri nedeniyle kavrama bakış açılarının değiştiğini, yine aynı özellikler nedeniyle de terörizmle mücadele yöntem ve araçlarının uygulayıcısına göre değişiklik gösterdiğini söylemek de mümkündür. Tam da bu nedenlerle bazı otoriteler terörizmle mücadelede askeri yöntemleri ön plana çıkartırken, bazı devletler sorunun kök nedenlerini ortadan kaldırmaya yönelik girişimlerde bulunmaktadırlar. Hal böyle olduğunda ise bir bölgede ortaya çıkan terörizm sorununun ortadan kaldırılması için hazır bir terörizmle mücadele reçetesinden bahsetmek de mümkün görülmemektedir.

Terörizmle mücadele, geniş bir inceleme alanı olmasına rağmen, iki ana akımdan beslendiği söylenebilir. Bunlardan biri terör örgütlerinin eylem kabiliyetinin azaltılmasını ve doğrudan örgütsel fonksiyonların akamete uğratılmasını; diğeri ise terörizmi ortaya çıkaran kökten sebeplerin zaman içinde çözülmesini hedeflemektedir. Bazı araştırmacılar, terörizmle mücadelede kullanılan araçları, uzlaşmacı ve baskıcı gibi iki ana başlık altında toplamaktadır. Bunlardan birincisi olan uzlaşmacı yöntemler, terörizmin kökten sebeplerinin ortadan kaldırılmasına yönelik yapılan reformlar ve terör örgütleriyle yapılan görüşmeleri içine alırken; ikinci yöntem olan baskıcı yöntemler ise hukukun da yardımıyla terör örgütlerinin güç kullanılarak bastırılmasını kapsamaktadır (Demir, 2015: 134).

Benzeri bir sınıflandırmada ise, terörizmle mücadele yöntemlerinin "karşı-terörizm" (counterterrorism) ve "anti-terörizm" (anti-terrorism) olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir. Burada kullanıldığı anlamıyla "karşı-terör", terör saldırılarına proaktif tedbirlerle karşılık vermeyi ve güvenlik birimlerinin kullanılarak terör örgütlerinin operasyonel yeteneklerinin bitirilmesini ya da azaltılmasını hedeflemektedir. "Anti-terör" ise, yapısı itibarıyla savunma amaçlıdır ve kapsamlı terörizmle mücadele politikalarının uygulanmasını içermektedir. Bu yöntemle; terörizmin sebepleriyle mücadele, terör örgütlerinin toplumun diğer kesimlerinden bağlarının koparılması, örgütlerin dönüştürülmesi ve toplumda devlet yanlısı grupların oluşturulması hedeflenmektedir (Demir, 2015: 134-135).

Terör örgütleriyle mücadelede kullanılan yöntemlerden hangilerinin etkili hangilerinin etkisiz olduğuna ilişkin tartışmalar halen devam etmektedir. Bu kapsamda terörizmle mücadeleye etki eden birbirinden bağımsız temel faktörler; devletlerin mücadele politikaları ve terör örgütünün özellikleridir. Terör örgütlerinin birbirlerinden farklı kültürel, tarihi ve siyasi alt yapılara sahip olmaları göz önünde bulundurulması gereken diğer önemli hususlar (Cronin, 2006: 17-18).

Terörizmle mücadele alanında, hangi yöntemin ve bunun içinde hangi mücadele araçlarının başarılı olduğunu bulmak için yapılan çalışmalardan birinde, terör örgütlerinin genellikle siyasal yöntemler (%43) ve polisiye tedbirlerle (%40) etkisiz hale getirilebildiği bulunmuştur. Askerî kuvvet kullanılması (%10) ve terör örgütlerinin hedeflerine ulaşması (%7) ise oldukça düşük oranlara sahiptir (Demir, 2015: 135).

Terörizmle mücadelede terör örgütlerinin zayıflatılması ve faaliyetlerinin sona erdirilmesinde etkin rol oynayan birkaç temel faktör bulunmaktadır. Bunlardan birincisi terör örgütü liderinin etkisiz hale getirilmesi, ikincisi terör örgütünün ideolojisinin etkisini yitirmesi, üçüncüsü terör örgütünün silah bırakarak yasal zeminde siyasal faaliyetler yürütmeye başlaması, dördüncüsü terör örgütüne verilen toplum desteğinin ortadan kalkması, beşincisi terör örgütü faaliyetlerinin bastırılması ve altıncısı ise terör örgütünün terörizmden diğer şiddet türlerinden birisine geçiş yapmasıdır (Cronin, 2006: 17-18).

Terör örgütleriyle mücadele yöntemleri; terör örgütlerinin düzenlemeye niyetli oldukları terör eylemlerini gerçekleştirmelerinden vazgeçirmek ve caydırmak maksadıyla uygulanan sert yöntemlerden, terör örgütlerinin ortaya çıkış ve terör eylemi düzenlemeye başlama nedenlerini ortadan kaldırmaya yönelik yumuşak yöntemlere kadar farklı yöntemleri içermektedir. Devletlerin uygulamayı seçtikleri sert politikaların daha fazla terörizme neden olma ihtimali mevcutken, yumuşak yöntemleri seçen devletlerde terör örgütlerine verilen toplum desteğinin azalma eğilimine gireceği yönünde görüşler de bulunmaktadır (Miller, 2007: 259).

Ancak bununla birlikte her zaman terörizmi ortaya çıkaran kök nedenlerin ortaya çıkarılması veya ortadan kaldırılması mümkün olmayabilmektedir. Terörizmi ortaya çıkaran nedenlerin ortadan kaldırılması da, terörizmi sonlandırmaya yetmeyebilmektedir (Bjorgo, 2005: 261). Hatta bazı durumlarda terörü ortaya çıkaran kök nedenleri açığa çıkaran ve bu nedenleri yok eden politikalar uygulamaya konulduğunda, terör örgütlerine karşı yumuşak davranıldığı ve taviz verildiği algısının yaratılması da söz konusu olabilmektedir.

Terör örgütlerinin hâkim otoritenin terörizmle mücadelede baskıcı tedbirler almasını hedeflediği de göz önünde bulundurulmalıdır. Carlos Marighella "Şehir Gerillası" isimli ünlü kitabında konuyla ilgili olarak: "Düzenleyeceğimiz eylemlerle hükümetleri baskıcı güvenlik önlemleri almaya zorlamalıyız. Sıradan vatandaşlar bu baskı ortamında hükümet aleyhine tavır takınacak ve gerilla hareketimizden yana olduklarını göstereceklerdir" (Marighella, 2003) demektedir. Bu noktadan hareketle baskıcı tedbirlerin gerekli olduğu ancak doğrudan çözüme götüren yol olarak görülmediğini söyleyebilmek mümkün görülmektedir.

Demokratik toplumlarda, terör örgütlerinin tamamen ortadan kaldırılmasından ziyade terörizmin etkisiz hale getirilebilmesi ve sorunun yönetilebilir boyutlarda kalması önemlidir. Terörizmle mücadelede temel amaç terör örgütlerinin askerî gücünü ve siyasal yeteneklerini etkisiz hale getirmektir. Bu nedenle, demokrasinin güçlendirilmesi ve şiddetin azaltılması terörizmle mücadele politikalarının temel hedefi olmalıdır. Bu geniş yelpazede siyasal, sosyal, ekonomik alanlarda tedbirler geliştirilmesi, ceza adalet sistemi içerisinde kolluk birimlerinin kullanılması, sorunun yurt dışı bağlantılarının sonlandırılması ve yansımalarının yönetilmesi, örgüt ve onu besleyen her alana yönelik istihbarat çalışmaları yapılması ile yasal çerçevede askerî kuvvet kullanılması gibi yöntemler bulunmaktadır (Demir, 2013: 31). Terörizmle mücadelede kullanılan araçlar ise; diplomasi, ceza adalet sistemi, terörizmin finansmanının önlenmesi, istihbarat ve istihbaratın örtülü operasyonlar maksadıyla kullanılması, askeri kuvvet kullanımı araçları şeklinde kategorize edilebilmektedir (Pillar, 2001, ss.73-130).

Terörizmle mücadele yöntemleri çoğunlukla terörizmin ne şekilde ve nasıl algılandığına göre değişiklik gösterebilmektedir. Şayet terörizm bir kriminal suç olarak algılanıyor ise çözüm şekli de

çoğunlukla askeri kuvvet kullanımına dayalı, baskıcı yöntemlerle şekillendirilmektedir. Terörizm bir olgu olarak çok sayıda ve farklı disiplinlerle ilgili olduğundan çözü şeklinin çok boyutlu olmasında fayda görülmektedir. Belki de bu nedenle terörizmle mücadeleye ilişkin tek bir çözüm yöntemi bulunmamaktadır. Terörizmle mücadelede çok boyutlu yaklaşım çerçevesinde en optimum çözüm yönteminin, içerisinde bulunan koşullara bağlı olarak farklı yöntemlerin uygun oranlarda uygulanması olarak görülmektedir.

Kaynakça

Bjorgo, T. (2005). Conclusion. Tore Bjorgo (Edi.), *Root Causes of Terrorism: Myths, Reality and Ways Forward*, Londra: Routledge.

Cronin, A. K. (2006). How Al Qaeda Ends: The Decline and Demise of Terrorist Groups. *International Security*, XXXI (1), ss.7-48.

Demir, C. K. (2013). *Terörizmle mücadelede görüşmeler*. Uluslararası İlişkiler Dergisi, 10(38), ss.29-54.

Demir, C. K. (2015). *Terörizmle mücadelede örgütsel yaşam evreleri yaklaşımı.* Güvenlik Stratejileri Dergisi, 11(22). ss.131-166.

Marighella, C. (2003). *Şehir Gerillasının El Kitabı*. İstanbul: Eriş Yayınları.

Miller, G.D. (2007). Confronting terrorism: Group motivation and successful state policies. *Terrorism and Political Violence.* 19, ss.331–350.

Pillar, P.R. (2001). *Terrorism and US foreign policy*. Brookings Institution Press.

---

[1] Atıf için: TERAM (2021). Terörizmle Mücadelede Yöntem ve Teknikler. Erişim adresi: